

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Ökad medvetenhet om situationen till sjöss genom ökat samarbete mellan sjöövervakningsmyndigheter: Nästa steg inom den gemensamma miljön för informationsutbyte för EU:s sjöbevakningsområde

COM(2014) 451 final

(2015/C 230/16)

Föredragande: Christos POLYZOGOPOULOS

Den 20 november 2013 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Ökad medvetenhet om situationen till sjöss genom ökat samarbete mellan sjöövervakningsmyndigheter: Nästa steg inom den gemensamma miljön för informationsutbyte för EU:s sjöbevakningsområde

COM(2014) 451 final.

Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 11 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén enhälligt följande yttrande.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar meddelandet som en logisk följd av försöken att genomföra en ändamålsenlig och mer kostnadseffektiv sjöbevakning, vilket utgör ett strategiskt mål i den integrerade havspolitikerna. Kommittén understryker att förbättringen av informationsutbytet mellan sjöbevakningsmyndigheterna i hög grad hör samman med skyddet, säkerheten, ekonomin och den framtida miljön inom EU.

EESK erkänner de framsteg som har gjorts på europeisk och nationell nivå efter inrättandet av färdplanen 2010⁽¹⁾, men anser emellertid att det skulle vara särskilt värdefullt med en mer korrekt bedömning av framstegen när det gäller målen och de sex stegen i färdplanen, samt meddelandet av den 15 oktober 2009⁽²⁾.

1.2 Kommittén har nyligen⁽³⁾ framhållit de brännande geopolitiska, strategiska och miljömässiga utmaningarna på området för sjösäkerhet, och föreslår att kommissionen ska konkretisera omgående och eftersträva "att åter utreda genomförandet av EU:s sjöbevakningsområde och behovet av att vidta ytterligare åtgärder"⁽⁴⁾, vilket ska ha inletts 2018.

1.3 I en ytterligare utveckling av EU:s sjöbevakningsområde (gemensamt utbyte av miljöinformation), rekommenderar EESK en bedömning av ett utvidgat område och de möjligheter som det nya gemensamma meddelandet om EU:s strategi för sjöfartsskydd⁽⁵⁾ erbjuder, i syfte att skapa en aktuell, sammanhållen och heltäckande syn på sjöövervakning.

1.4 EESK uppmanar kommissionen att klargöra hur medlemsstaterna ska "uppmuntras att fortsätta sitt arbete med att vid behov modernisera sitt it-system för sjöövervakning" (informationsteknik) utan ytterligare resurser utöver "viss finansiering på EU-nivå till stöd för mindre förbättringar"⁽⁶⁾. Vi rekommenderar att en del av de inbesparade resurserna öronmärks eller återinvesteras för att täppa till luckorna inom den gemensamma miljön för informationsutbyte för EU:s sjöbevakningsområde (CISE) och förbättra den i allmänhet.

⁽¹⁾ "Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om utkast till en färdplan för inrättandet av en gemensam miljö för informationsutbyte för övervakningen av EU:s sjöbevakningsområde" (COM(2010) 584 final).

⁽²⁾ "För en integrerad övervakning till sjöss: En gemensam miljö för informationsutbyte för EU:s sjöbevakningsområde" (COM(2009) 538 final).

⁽³⁾ EESK:s yttrande om "EU:s strategi för sjöfartsskydd" (EUT C 458, 19.12.2014, s. 61).

⁽⁴⁾ COM(2014) 451 final, s. 9.

⁽⁵⁾ "För ett öppet och säkert globalt sjöbevakningsområde – inslag i en EU-strategi för sjöfartsskydd" (JOIN(2014) 9 final).

⁽⁶⁾ COM(2014) 451 final, s. 8.

1.5 Med tanke på projektets frivilliga karaktär, den politiska viljans betydelse samt de politiska hinder som härrör från befästa beteenden, stereotyper, arbetsmetoder m.m. föreslår EESK att kommissionen ska sträva efter utbildningsinsatser och förtroendeskapande initiativ, med utnyttjande av befintliga framgångsrika erfarenheter såsom det nordatlantiska kustbevakningsforumet eller den internationella sammanslutningen för internationellt stöd till sjöfarten och fyrväsendet (International Association of Marine Aids to Navigation and Lighthouse Authorities – IALA).

1.6 Kommittén uppmanar dessutom kommissionen att på ett tydligare sätt avspegla den mix av politik med vilken man på medellång och lång sikt föreslår att man ska hantera de rättsliga och tekniska hindren som försvårar inrättandet av ett effektivt CISE.

1.7 EESK understryker att den mycket snabba it-utvecklingen oundvikligen exponerar en gemensam informationsutbytesmiljö som CISE för cyberattacker⁽⁷⁾ och terroristattacker, med oberäkneliga konsekvenser för säkerheten i fråga om transporter, handel, hamnar, fartyg, besättningar och gods. Vi uppmanar kommissionen att ta sig an frågan om internetsäkerhet vid sjötransporter och utan dröjsmål utforma konkreta skyddsåtgärder för CISE. 2014 års rapport från det amerikanska riksrevisionsverket US Government Accountability Office om skydd av viktig sjöfartsinfrastruktur visar att situationen är akut (<http://gao.gov/products/GAO-14-459>).

1.8 Kommittén framhåller att en ökad medvetenhet om den aktuella situationen samt ett bättre samarbete från sjöövervakningsmyndigheternas sida via CISE också kommer att hjälpa till att säkerställa den ekologiska integriteten i EU:s marina miljö genom att tillhandahålla ett bättre skydd för den biologiska mångfalden och de marina resurserna mot kärnkraftsolyckor, olagliga utsläpp av giftiga ämnen och allvarliga olyckor i samband med förorenande ämnen och klimatförändringar. Dessutom kommer en förbättrad säkerhet för kablar och rörledningar under vattnet att förstärka energieffektiviteten.

2. Inledning

2.1 Tillgång till korrekt information i god tid och en gemensam, tillförlitlig beskrivning av situationen till havs är av grundläggande betydelse när det gäller att bemöta risker och hot. Integrering av olika uppgiftskällor och samordning mellan behöriga myndigheter bidrar till en mer fullödlig förståelse av vad som inträffar till sjöss och skapar dessutom ett mervärde tack vare en effektiv användning av knappa resurser.

2.2 I det sammanhanget utgör optimalt informationsutbyte mellan sjöövervakningsmyndigheter ett av de strategiska målen för en integrerad havspolitik. Insatser för att utveckla en gemensam miljö för informationsutbyte för EU:s marina sektor har varit föremål för två meddelanden från kommissionen under 2009 och 2010⁽⁸⁾.

2.3 Förbättring av sjösäkerheten genom integrerad sjöbevakning under 2012 blev en nyckelkomponent i agendan för blå tillväxt, som syftar till att skapa tillväxt och nya arbetstillfällen inom den marina ekonomin⁽⁹⁾.

2.4 EU:s nyligen offentliggjorda gemensamma meddelande om en sjösäkerhetsstrategi för Europeiska unionen⁽¹⁰⁾ bekräftar och dokumenterar betydelsen av övervakning till havs och informationsutbyte om havsfrågor som en viktig byggsten i sjösäkerheten.

3. Sammanfattning av kommissionens meddelande

3.1 Meddelandet presenterar de framsteg som gjorts på europeisk och nationell nivå sedan färdplanen för CISE lanserades. Denna utgör en ständig samarbetsbaserad och frivillig process i syfte att förbättra medvetenheten, effektiviteten, kvaliteten, reaktionsförmågan och samordningen med avseende på övervakningsverksamheten inom EU:s sjöbevakningsområde med hjälp av innovationsfrämjande åtgärder.

3.2 Utöver det vanliga informationsutbytet, är CISE utformat för att uppnå flera syften och en effektiv informationsanvändning från flera användargrupperns sida utan överlappning. Systemet bygger på ett decentraliserat marint övervakningsnätverk som följer uppgiftsskyddsbestämmelserna och de internationella reglerna. Det ersätter inte befintliga system och plattformar för informationsutbyte, och det kommer inte att påverka medlemsstaternas system eller lagstiftning på området.

⁽⁷⁾ EESK:s yttrande på eget initiativ om "It-angrepp i EU" (EUT C 451, 16.12.2014, s. 31).

⁽⁸⁾ COM(2009) 538 final och COM(2010) 584 final.

⁽⁹⁾ COM(2012) 494 final.

⁽¹⁰⁾ JOIN(2014) 9 final, s. 8–10.

3.3 Mer specifikt fastställer färdplanen⁽¹¹⁾ sex olika steg i CISE:s utveckling: identifiering av användargrupperna, kartläggning av dataset och analys av luckor för datautbyte, gemensamma klassificeringsnivåer för data, utveckling av stödramar, fastställande av åtkomsträtt samt skapande av klara rättsliga ramar.

3.4 CISE omfattar följande arbetsområden: 1) sjösäkerhet (inklusive söknings- och räddningsinsatser), sjöfartsskydd och förebyggande av förorenande utsläpp från båtar, 2) kontroll av fisket, 3) beredskap och reaktion i händelse av utsläppsincidenter samt skydd av havsmiljön, 4) tullverksamhet, 5) gränskontroller, 6) brottsbekämpning och 7) försvar.

3.5 Potentiella besparingar i administrativa kostnader och driftskostnader kan sammanlagt tillföra cirka 400 miljoner euro per år till den europeiska ekonomin, med en direkt vinst på ungefär 40 miljoner för offentliga myndigheter. Investeringskostnaderna på detta område uppskattas till 10 miljoner euro per år under de första tio åren.

4. Allmänna kommentarer

4.1 EESK betonar omfattningen och betydelsen av den europeiska sjöfarten såväl för sysselsättningen som för ekonomin. I tidigare yttranden har vi framfört en rad väsentliga kommentarer och rekommendationer om olika frågor som rör den europeiska havspolitikerna⁽¹²⁾. Vi har också lagt fram detaljerade synpunkter både på allmänna sjösäkerhetsfrågor och på särskilda aspekter av den integrerade övervakningen till sjöss, och därvid framhållit behovet av ett integrerat system för detta⁽¹³⁾.

4.2 Vi ställer oss bakom ett sektorsövergripande synsätt på havsförvaltningen och har framfört allt betonat att en verkligt integrerad sjöfartsmarknad kräver ett närmare samarbete mellan medlemsländernas nationella tillsynsmyndigheter, kustbevakningsenheter och flottor. Detta skulle också förutsätta en gemensam struktur för informationsutbyte och ett integrerat sjöövervakningssystem⁽¹⁴⁾.

4.3 EESK stöder en övervakningsmekanism som är gemensam för hela EU och grundas på ett harmoniserat regelverk, och som möjliggör utbyte av såväl känslig som icke känslig information mellan olika myndigheter, organ och användare i EU:s medlemsstater⁽¹⁵⁾.

4.4 Kommittén fäster särskild vikt vid att man klargör och säkerställer styrstrukturer och resurser för att det nuvarande ytterst komplicerade och ambitiösa projektet ska bli framgångsrikt. Det omfattar cirka 400 olika organ och hanterar en enorm mängd olika uppgifter om sjöövervakning. Bland dessa organ återfinns bl.a. myndigheter i medlemsstaterna i EU och EES samt flera EU-byråer såsom Europeiska fiskerikontrollbyrån (EFCA), Frontex, Europeiska sjösäkerhetsbyrån (Emsa) och Europeiska försvarsbyrån (EDA).

4.5 Mot bakgrund av CISE:s frivilliga karaktär och subsidiaritetsprincipen vill vi påpeka att medlemsstaterna spelar en avgörande roll i en situation som präglas av budgetåstramningar och kriser. Detta lägger ytterligare bördor på deras behöriga myndigheter och medför betydande utgifter för att modernisera it-systemen och se till att de är kompatibla, eftersom en stor del av dessa system (ungefär en fjärdedel) baseras på en monolitisk och föråldrad struktur. (Se SWD(2014) 224 final. *Konsekvensbedömning och Gartner, 2013. Hållbarhet och effektivitet i synen på den gemensamma miljön för informationsutbyte (CISE)*. EU:s politik för havsfrågor och fiske).

⁽¹¹⁾ COM(2010) 584 final.

⁽¹²⁾ Bland annat: EUT C 211, 19.8.2008, s. 31–36; EUT C 128, 18.5.2010, s. 131–135; EUT C 107, 6.4.2011, s. 64–67; EUT C 161, 6.6.2013, s. 87–92; och EUT C 255, 22.9.2010, s. 103–109.

⁽¹³⁾ Bland annat: EUT C 44, 11.2.2011, s. 173–177; EUT C 67, 6.3.2014, s. 32–46; EUT C 76, 14.3.2013, s. 15–19; EUT C 168, 20.7.2007, s. 57–62; EUT C 32, 5.2.2004, s. 21–27; EUT C 61, 14.3.2003, s. 174–183, och EUT C 458, 19.12.2014, s. 61.

⁽¹⁴⁾ EUT C 107, 6.4.2011, s. 64–67.

⁽¹⁵⁾ EUT C 44, 11.2.2011, s. 173–177.

4.6 Med hänsyn till riskbedömningsstudien för EU:s havsområde för de kommande 15 åren anser EESK att man bör prioritera en effektiv identifiering av risker, hot och sårbara punkter inom de enskilda sektorerna när man rankar den information som ska utbytas. Det gäller både för havsregioner och mer generellt. (Se Wise Pens International, 2013. *Studie om riskbedömning som en integrerad del av konsekvensbedömningen för att stödja den gemensamma miljön för informationsutbyte (CISE)*). EU:s politik för havsfrågor och fiske).

4.7 I alla händelser utgör den konfidentiella karaktären och skyddet av känsliga kommersiella uppgifter och personuppgifter mycket viktiga frågor. Enligt EESK förtjänar detta ämne uppmärksamhet och en mer ingående studie. I det sammanhanget hänvisar vi till våra tidigare kommentarer och förslag.

4.8 Kommittén är nöjd med de framsteg som har gjorts i genomförandet av färdplanen med hjälp av Bluemassmed-, Marsuno- and CoopP-programmen, som har bekräftat det operativa behovet av informationsutbyte över sektorsgränserna och bidragit till att skapa klarhet. Vi uppmanar kommissionen att bredda sina ansträngningar i det avseendet.

4.9 Vi finner det också uppmuntrande att man redan har gjort framsteg när det gäller att införa en rad system⁽¹⁶⁾ som gör det lättare att uppnå målen på olika politikområden och i vissa fall också täcker in fler än ett politikområde.

4.10 EESK betonar EU:s unika marina geografi med sex havsbassänger, randområden och öarnas speciella särdrag. I en situation som präglas av ökande globaliserade hot och risker är det knappast möjligt att förbättra medvetenheten och effektiviteten inom CISE utan att samtidigt främja internationellt, regionalt och gränsöverskridande samarbete och ta vederbörlig hänsyn till behovet av att utbyta utvald information med tredjeländer samt till frågor som rör säkerheten och ömsesidigheten i sådan information.

4.11 Vi anser att ett konsekvent synsätt på övervakning till sjöss inom EU och resten av världen också kräver att hänsyn tas till frågor som härrör från planering och lansering av uppdrag och insatser inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP).

4.12 Kommittén välkomnar det avsevärt förbättrade informationsutbytet mellan civila och militära användargrupper, som hör till de främsta innehavarna av sjöbevakningsdata. Vi uppmanar kommissionen att överväga en målinriktad användning av Natos resurser. Vidare vill vi framhålla de mest förebildliga lösningarna inom det civil-militära samarbetet på nationell och europeisk nivå, som har utvecklats inom ramen för det europeiska gränsövervakningssystemet (Eurosur).

4.13 EESK uppmanar också kommissionen att i högre grad utnyttja rymdresurser och rymddata i arbetet med att utveckla CISE. Vi konstaterar att sjöövervakning är ett av de användningsområden som EU:s satellitsystem erbjuder. Sjöövervakningstjänsterna inom Copernicus (GMES-programmet – Global övervakning för miljö och säkerhet) hjälper exempelvis till med åtgärder för att bekämpa sjöröveri, narkotikasmuggling, olagligt fiske och giftiga avfallsutsläpp i samarbete med enheter som Frontex, Emsa eller Europeiska unionens satellitcentrum för övervakning av EU:s landgränser, och bidrar samtidigt till säkerhetstillämpningar för övervakning av EU:s yttre sjögränser.

4.14 EESK uppmanar kommissionen att undersöka frågan om it-säkerhet vid sjötransporter och att utan dröjsmål utforma konkreta skyddsåtgärder för CISE, men man måste beakta att detta kommer att kräva synnerligen aktiv horisontell samordning mellan de berörda myndigheterna.

5. Särskilda kommentarer

5.1 EESK uppmanar kommissionen att intensifiera sina ansträngningar på området för forskning, utveckling och innovation, i syfte att ta itu med de avsevärda tekniska svårigheterna i fråga om kompatibilitet och utformning av olika tillämpningar, system och tjänster, t.ex. med avseende på variationer i datakvalitet mellan olika mjukvaror och system, med en betydande inverkan på möjligheterna till ett effektivt genomförande av CISE och på systemets trovärdighet⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ COM(2014) 451 final, s. 5.

⁽¹⁷⁾ COM(2014) 451 final.

5.2 Genom att fastställa den gemensamma miljön för informationsutbyte inom EU:s havsområde skapar man möjligheter till sysselsättning och innovativt företagande, särskilt inom informations- och kommunikationsteknik (IKT). Vi uppmanar därför kommissionen att utveckla denna viktiga aspekt.

5.3 Vidare uppmanar vi kommissionen att öka sina insatser för att komma till rätta med kulturella hinder för utbyte och spridning av information. Vi anser inte att det räcker med att utarbeta en icke-bindande handbok med rekommendationer om bästa praxis i användningen av CISE för att bygga upp tillit och förståelse genom en "care to share to be aware"-metod inom och mellan olika sektorer.

5.4 Skillnaderna i integration över sektorsgränserna när det gäller sjöövervakningen i medlemsstaterna ger också upphov till uttalade skillnader i ansträngningarna att ansluta sig till CISE. En del länder har förenklat sina it-system på området, medan andra inte har gjort det. Ett antal länder har byggt upp robusta system med sektorsövergripande elektroniskt samarbete internt, medan olika sektorer fortsätter att tillämpa egna slutna it-system i andra länder.

5.5 EESK välkomnar kommissionens olika initiativ för att utveckla prototyper i syfte att utforma en gemensam datamodell, det vill säga en förteckning över termer, betydelse, namnkonventioner, dataformat och relationer mellan data, som ett verktyg för "översättning" mellan de olika informationssystemen för sjöövervakning, särskilt mellan civila och militära system.

5.6 Vi ser positivt på de framsteg som har gjorts när det gäller att inrätta nationella kontaktpunkter, som erbjuder centrala nationella utbytesplattformar för att förmedla och utväxla sjöfartsrelaterad information länkad till unionens system för informationsutbyte inom sjöfarten och till andra system. Exempel på bästa praxis på detta område har identifierats av FN:s ekonomiska kommission för Europa (Unece) i dess rekommendation nr 33 om att underlätta handel och transporter, och utgör en användbar referenspunkt för CISE.

5.7 EESK anser att man behöver ta itu med den allvarliga frågan om låsning till en leverantör för it-plattformar, eftersom detta lägger hinder i vägen för kompatibiliteten. I själva verket har cirka 85 % av de marina it-övervakningssystemen i medlemsstaterna sin egen specifika infrastruktur som inte är standardiserad. Det innebär att man måste förlita sig på en enda leverantör om systemen behöver uppgraderas eller justeras.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE
